

Béres Gyula

Egy elfelejtett nyomári költő : Somogyi Ignác

Somogyi Ignác 1840-ben született Nyomáron és 1860. június 21-én hunyt el Kupán. Életéről sokkal többet nem is tudunk. Munkásságáról pedig csak a fennmaradt versek árulkodnak. Versei a Hölgfutárban (1858-60), a Kalauzban (1858), a Családi Lapokban (1858), a Népújságban (1860), a Vasárnapi Újságban (1859-60) és a Magyar ifjúság Évkönyvében (Pest, 1860) jelentek meg. Télizöld címen 1858-ban, Egerben megjelent munkáját Bezegeh Endre úrnak ajánlja névnapi emlékül. Az alábbiakban három versét közöljük.

Szülőföldemen

(Nyomár, sept. 8-án 1856.)

Láttalak hát újra, szivtam ajkad csókját
Régi szerelmesem, édes kedves tájék.
Láttam a kis falut, a mezőt, az erdőt,
A hol én először napvilágot láték.
Olly setéten mentem, mint a felhős este.
Mire fényt csak egy pár halvány csillag feste:
Setét volt a lelkem, bánattal volt telve,
Csak édes vágyaim ragyogának benne.

Elmentem a házhoz, mellyben bölcsőm ringott,
Jaj de a réginek se hire, se hamva;
A két gesztenyefa, melly beárnyalá azt,
S olly szépen virágzott, régen ki van halva.
Megnéztem a kertet, mellynek tulsó vége
A dalos erdőnek széleihez ére,
Hol ugy elhallgattam a gyászos madarkát
Mellyet a lomboknak suttogása csalt át...

Elmentem jó áldott öreg tanitómhoz,
A ki belém oltá a tudomány vágyát.
Szivem dobogása jelenté, hogy a bu
Oszlani kezd, s belé a szent öröm szállt át ...
És kérdezék sokat ő elbeszél mindent,

Elbucsuzásunktól fogva élte hogy ment,
S közbe közbe egy pár halovány könnycseppje
A mit mondott szentül megerősítette.

Elmentem a völgybe haj de ugy mint régen
Nem futott előmbe csevegő patakja
Akkor azt gondoltam könnyü gyermekésszel,
Hogy mindenik habját egy kis angyal lakja;
Mert ha belenéztem, láttam a kék eget,
S egyegy gyermekarczot, melly onnét integet
Virágai most is mind rám mosolyogtak,
Szót akartak adni édes illatjoknak. –

Elmentem megnézni a Bujárt, az erdőt,
Hol dajkám regéje csendült meg felettem:
Hogy ottan találtak engem bepólyázva,
Hogy én az erdőnek árnyában születtem.
S kérdezém az erdőt forró szeretettel:
Régi örömeim, hol találhatnám fel?
Elmaradtak tőlem, itt kell lenni nekik,
Elhozott vágyaim most őket keresik.–

Elmentem megnézni testvéreim sirját.
Enyészetnek indul rajta már a márvány:
De a szomorufűz most is épen van még,
Mint örökös bánat lefelé hajolván
Köszöném részvétét neki, s az akácznak,
Mellynek lombjai e kedves sirra vágnak ...
És azután lassan, forrón könyörögtem
Üdvökért, a kik rég szunnyadoznak ott lenn ...

Látalak hát mélyen szeretett szülőföld;
S a hogy kebeledre bocsátám az arczám:
Szép gyermekéveim ezüst harangjának:
Az emlékezetnek bűvös hangját hallám,
S hívó szavaira, mint a buzgó hivek,
Eltűnt örömeim mind eléljővének
S látásukra szépen kiderült a lelkem ..
Bened a vigasznak hajnalát felleltem!

Forrás: Vasárnapi Ujság

Oh, hogy hagyjam én itt...

(Eger, augusztus 11. 1859.)

Oh hogy hagyjam én itt ezt a csendes helyet?
Ugy tartóztat minden, úgy kér, hogy ne menjek...
Egy-egy régi emlék ráborúl szívemre,
Mint haló anyára a szerető gyermek...
És én érzem a kint, azt a tenger mély kint,
A mit nem is képzelt soha árva lelkem –
Reszketve ver szívem... köny ragyog szememben...
Mind hiába! innét el kell nekem mennem.

Jönnek jó barátim sötéten, borúsan –
Arczaiknak gyásza mondja, hogy: szeretnek...
És általkarolnak esdeklő szavakkal –
Érzem forróságát hulló könyeiknek...
Lefestik előttem a zajgó világot
Ezer csalódással, ezer szenvedéssel . .
Mondják, hogy az tenger; – az öröm, a remény
benne olyan könnyen, oly hamar merül el...

És én hiszem – tudom, hogy igazat szólnak –
Látom a jövőnek vadon pusztaságát,
A melyen borongó szemeim világa
Egy biztató zöld fát, egy virágot sem lát...
Sejtem: a szerencse ellenségemmé lesz,
De mit bánom én azt? elélek nélküle –
Majd tán kárpótlásul poraim halmára
Egy emlékfát ültet – velem kibékülve.

Megyek tehát, megyek... hogy is maradnék itt!
A hol minden óra, minden vérengző kánya –
Szívemet; ez árva szenvedő galambot,
Mint hú martalékját körül- körülszállja . .
Hol a kis lelkeknek haldokló részvéte,
S halvány irigysége, mint valami rémváz,
Nyomaimban lépked – siet, hajt, üz, kerget –
S a nyugalom édes karjaiból felráz . .

Megyek, s ha majd egykor terhes utaimban
Elfáradva végkép, csüggedés környékez –
Lelkemet elküldöm hozzátok, barátim,
Hogy hozzon egy fátyolt égő könyeimhez,
S e gyengéd fátyollal: az emlékezettel
Letörlöm arczomról, szívemre boritom . .
És pihenni fogok, legalább egy perczre.
A multon: e kedves szép virágos siron!

Az én kedves anyámnak.

Hogy ha fáj az élet, bú nyomja a lelkem,
Hogy ha a világnak hidegségét érzem,
Ha az irigységnek kaczagását hallom,
És nincs egy rokon szív, mely hő napsugárként
Szétverné felhőit, kebelem egének:
Édes jó anyámra gondolok ilyenkor
S feltűnik szívének meleg hő szerelme,
Mint a szivárvány a siránkozó eget
Engem átölelve . .

Ilyen forró szívet vajjon ki is látott?
Lángba boritana százezer világot!
S hogy ha talán a nap kihamvad az égen
Ez a szív fog újra ragyogni helyette,
S örök-kikeletet fog lesugárzani
A hervadó, beteg, öreg természetre;
Nem is tudom én azt, hogy birhatom én meg
Ezt a mennyországi édes melegséget?
Oh hogy is lehet az, mikor rajta csüggök,
Hogy porrá nem éget? –

Miért is szeretsz úgy édes anyám engem?
Hiszen e szerelmet én meg nem érdemlem!
Nem érdemlem – s mégis, ha te nem szeretnél,
Sötét pokol lenne előttem az élet,
Melyben a szenvedés: ez a gonosz lélek
Reményt, örömeket, mindent összetépett,
S minden utat elzárt, mely az éghez vezet;
De így szerelmednél lennék bár megvetve:
Megáldom a perczet, s melyben beléptem
E zajgó életbe.

Emlékembe hozom azt az egy pár perczet,
Midőn jó szivedtől elszakadnom kellett:
Sötétben borúltál vérező keblemre,
Mint a gyászos felhő a bucsuzó napra,
Reszkető két kezed az anyai áldást
Vigasztaló édes utitársul adta . .
Oly nehéz volt válnom... sokszor megindultam,

Vissza-visszahivott forró zokogásod . .
Szemeidben a kin elsirt drága, fénylő
Gyöngyözöne látszott...

Emlékembe hozom a keserű órát,
Mely lelkemen annyi édes but szövött át...
Midőn megláttalak, bolyongásom után,
És te már hallottad, hogy édes
Álmaid, reményid semmivé levének...
Sötét éj volt, tudom . . egy csillag sem volt már
Tán köny alakjában mind lehullt arcodra?"
Pirongatni kezdél – jaj de már a vége
Csókokba volt folyva...

Emlékembe hozom, midőn haloványan
Feküdtem a kinnak tövises ágyában,
Halkan vert a szívem – alig lélekzettem
Oly közel voltam már a sirnak révéhez!
Suttogtak körültem – azt mondá mindenki:
Ez is nemsokára már a halálé lesz!
Szivednek lángjával virrasztál felettem,
Nem engedted jőni a halált hozzám el,
Nem is mert az jőni; mert tán megvakítád
Szerelmed fényével?...

Emlékembe hozom – oh de hiszen oly sok
Az az édes emlék, mely szívemben ragyog,
Mint a tiszta égen a millió csillag,
A melynek nagy számát sem tudhatja senki,
Mint végtelen számu gyöngyét a nagy tenger
Az én szívem azt mind, mind magába rejti,
S oly jól esik olykor, ha vérzik a szívem,
Hogy ha el elnézek e végtelenségben,
És bánatom elég szerető szivednek
Szent verőfényében...

Forrás: 1860. június 24. Vas Ujs.